

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету економіки
та управління
Андрій КОЦУР

«23» 09 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«29» 09 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій
Святослав ПИТЕЛЬ

«23» 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Ринок праці і управління зайнятістю»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 01 – Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 015 Професійна освіта (Цифрові технології)

Спеціалізація – 015.39 Цифрові технології

Освітньо-професійна програма - Професійна освіта (Цифрові технології).

Управління персоналом

Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практ.	ІРС	Тренінг, КПІЗ	СРС	Всього	Екзамен
Денна	1	2	<u>30</u>	30	4	8	48	120	Екзамен 2
Заочна	1	1	8	4			108	120	Екзамен 2

Тернопіль – ЗУНУ 2023

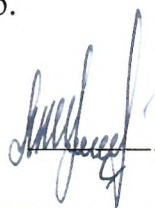
31.08.2023
[Signature]

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми Професійна освіта (Цифрові технології) Управління персоналом підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 015 Професійна освіта (Цифрові технології), спеціалізацією 015.39 Цифрові технології, галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, затвердженою Вченою радою ЗУНУ, протокол №10 від 23.06.2023 р.

Робочу програму склала доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, кандидат економічних наук, доцент Ольга ДЯКІВ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу протокол № 1 від 29.08. 2023 р.

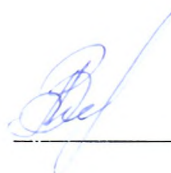
Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, проф.

Михайло ШКІЛЬНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 015 Професійна освіта протокол № 1 від 30.08. 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р пед. наук, проф.

Лілія РЕБУХА

Гарант ОПП
канд. геогр. наук, доцент

Зоряна ПУШКАР

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ринок праці і управління зайнятістю»**

1. Опис дисципліни «Ринок праці і управління зайнятістю»

Дисципліна – Ринок праці і управління зайнятістю	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань -01 Освіта/ Педагогіка	Статус дисципліни: обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність - 015 Професійна освіта (Цифрові технології) Спеціалізація - 015.39 Цифрові технології	Рік підготовки: денна - 1 заочна - 1 Семестр: денна – 2 заочна - 2
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо-професійна програма «Управління персоналом»	Лекції денна – 30 год. заочна –8 год Практичні заняття: денна – 30 год. заочна – 4 год.
Загальна кількість годин - 120	ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: денна – 48 год заочна – 108 год Індивідуальна робота – 4 год. Тренінг, КПЗ - 8 год
Тижневих годин – 12 аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю - екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Ринок праці і управління зайнятістю»

✓ **2.1. Мета вивчення дисципліни** допомогти здобувачам засвоїти знання про теоретичні положення зайнятості та ринку праці і набути вмінь і навичок застосувати ці знання в практиці регулювання механізмів управління зайнятістю на рівні підприємства, галузі та державному рівні; а також оволодіти термінологією, яка використовується в даному курсі та економічних науках взагалі, у практиці роботи служби зайнятості; ознайомленні з статистичними матеріалами та методами їх аналізу; самостійному виконанні розробок класифікаційного характеру в навчальних дослідженнях з основних проблем курсу.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Сформувати здатність: виявляти і оцінювати вплив факторів на кон'юнктуру ринку праці; здатність володіти сучасними методами управлінського впливу на ринок праці та зайнятість населення; вимірювати та аналізувати трансформацію ринку праці з врахуванням цифровізації, існуючих міжнародних стандартів і рекомендацій та особливостей вітчизняної законодавчо-нормативної бази.

Основними завданнями дисципліни:

- сегментувати ринок праці за різними ознаками: функціональним, галузевим та юридично-правовим підходами тощо;
- визначати джерела пропозиції робочої сили;
- аналізувати якісний склад пропозиції робочої сили;
- визначати вимоги роботодавців до якості робочої сили в умовах Індустрії 4.0;
- аналізувати можливі джерела розширення попиту на робочу силу;
- користуватися законодавчими актами у визначенні статусу безробітного;
- визначати основні показники та коефіцієнти безробіття;
- оцінювати заходи активної політики на ринку праці;
- оцінювати заходи пасивної політики на ринку праці;
- формулювати напрямки державної політики в соціальному захисті безробітних (надання державної допомоги безробітним, гарантування працевлаштування тощо);
- проектувати заходи держави по підвищенню конкурентоспроможності робочої сили;
- проводити маркетингові дослідження на ринку праці;
- аналізувати зайнятість населення по галузях і сферах господарства, формах власності; продуктивності і рівня оплати праці, використання робочого часу, обсягів прихованого безробіття, процесів вивільнення робочої сили;
- визначати вплив цифрових технологій на формування нових моделей зайнятості;
- систематизувати основні функції держави в системі регулювання ринку праці
- формулювати заходи по посиленню гнучкості ринку праці;
- аналізувати основні завдання інститутів соціального партнерства на ринку праці;
- застосовувати у практичній діяльності правові акти з питань організації нестандартних режимів робочого часу;
- аналізувати ринки праці зарубіжних країн з метою застосування досвіду на вітчизняному ринку праці;
- аналізувати процеси інтеграції України на світовий ринок праці в період глобалізаційних змін;
- аналізувати процеси розвитку соціальних та економічних підсистем зарубіжних країн, що впливають на формування та регулювання міжнародного ринку праці.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує дисципліна:

Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти (СК 09).

Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 05).

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість (ЗК 10).

Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем (ЗК 11).

Передумовами успішного вивчення дисципліни «Ринок праці і зайнятість населення» є наявність у здобувачів глибоких, стійких та системних знань з навчальних дисциплін «Педагогіка», «Вища математика», «Філософія», «Основи цифрових технологій у сфері освіти»

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю (додаткового вступного фахового випробування за спеціальністю).

2.3.Результати навчання

Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях галузі/сфери (відповідно до спеціалізації) (ПР 02).

Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення (ПР 07).

Вміти розробляти та реалізовувати стратегії залучення персоналу, застосовувати сучасні практики підбору і розстановки персоналу, виявляти навички формування та аналізу системи показників, що характеризують різноманітні аспекти формування та використання персоналу; навички пошуку, збирання та аналізу інформації щодо попиту і пропозиції робочої сили, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень (ПР 28).

3. Зміст дисципліни « Ринок праці і управління зайнятістю»:

Змістовий модуль 1. Методологічні основи дослідження зайнятості та ринку праці.

Тема 1. Ринок праці як регулятор зайнятості в економічній системі, його суть та функції

- ◇ Предмет, методи і завдання курсу «Ринок праці і управління зайнятістю».
- ◇ Поняття «ринок праці» та «ринок робочої сили».
- ◇ Функції ринку праці (суспільного поділу праці, інформаційна, посередницька, відтворювальна, стимулююча, оздоровлююча, регулююча).
- ◇ Види ринку праці (частковий, тіньовий (нерегульований), регульований).
- ◇ Розвиток моделі «Праця 4.0» її характеристики
- ◇ Сегментація ринку праці. Основні сегменти ринку праці:
  - територіальні, демографічні, національні, галузеві, функціональні, професійно-кваліфікаційні, освітні, соціальні, часові, юридично-правові;
- ◇ первинні незалежні робочі місця, первинні підлеглі робочі місця, вторинні робочі місця.
- ◇ Класичний, неокласичний, кейнсіанський, монетарисський підходи до аналізу зайнятості.

Література : 9, 10,11, 13,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 35,37

Тема 2. Індивідуальна пропозиція на ринку праці. Сукупна пропозиція на ринку праці

- ◇ Поняття "індивідуальної" та "сукупної" пропозиції робочої сили і джерела її поповнення.
- ◇ Чинники, що впливають на обсяги пропозиції робочої сили (демографічні, економічні, соціальні, правові, екологічні, психологічні, політичні).
- ◇ Система статистичних показників пропозиції робочої сили і попиту на робочі місця. Інформаційне забезпечення розрахунків робочої сили з урахуванням економічних чинників.
- ◇ Методичні принципи визначення масштабів пропозиції робочої сили.
- ◇ Якісний склад пропозиції робочої сили за категоріями населення, віком, статтю, професією, кваліфікацією.
- ◇ Методи стимулювання і скорочення пропозиції на ринку праці.
- ◇ Регіональний аспект пропозиції робочої сили в Україні. Обсяги пропозиції, структура; особливості формування і завдання по регулюванню відповідно до попиту на робочу силу в умовах нової економіки України.

Література : 3, 9, 10,11, 13,18, 19,20,21,22,23,24, 27,29,30, 34,35,37

Тема 3. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу. Інформаційно-аналітичне та наукове забезпечення зайнятості

- ◇ Поняття "індивідуального" та "сукупного" попиту на робочу силу.
- ◇ Ринок робочих місць. Вимоги робочих місць до якості робочої сили.
- ◇ Еластичність попиту на робочу силу. Закони похідного попиту.
- ◇ Чинники формування попиту на робочу силу (економічні, соціальні, демографічні, організаційні, техніко-технологічні, природно-біологічні, нормативно-правові).
- ◇ Заходи щодо регулювання попиту на робочу силу (розширення малого підприємництва, сфер зайнятості, індивідуальних та гнучких форм зайнятості, мобільності працівників, розширення підготовки кадрів з нових професій, спеціальностей, тощо).
- ◇ Економічні методи стимулювання та скорочення попиту на робочу силу.
- ◇ Дисбаланс попиту і пропозиції робочої сили в умовах індустрії 4.0, Індустрії 5.0
- ◇ Цифрові робочі місця в умовах індустрії 4.0, Індустрії 5.0
- ◇ Джерела інформації при прогнозуванні попиту на робочу силу.
- ◇ Регіонально-галузева аналітика попиту на робочу силу.
- ◇ Побудова розрахункового балансу ринку праці та його складові.
- ◇ Комп'ютеризація інформаційно-аналітичного процесу в державній службі зайнятості.

Література : 3, 9, 10,11, 13,17,18, 19,20,21,22,23,24, 25, 27,29,30, 34,35,36,37

Тема 4: Формування ціни робочої сили на ринку праці

- ◇ Особливості купівлі-продажу робочої сили.
- ◇ Вартість робочої сили та ціна праці
- ◇ Витрати роботодавця на робочу силу
- ◇ Якість робочої сили і конкурентоспроможність працівника в умовах Індустрії 4.0
- ◇ Формування ціни робочої сили залежно від рівня компетентності працівника в умовах цифровізації ринку праці
- ◇ Гендерна диференціація в оплаті праці
- ◇ Організація оплати праці в колективному та трудовому договорах

Література: 5, 9, 10,11, 13, 16,17,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 5. Інвестування у розвиток професійно-кваліфікаційного потенціалу ринку праці.

- ◇ Проблеми якості робочої сили на національному ринку праці України
- ◇ Маркетинг робочої сили як елемент регулювання національного ринку праці
- ◇ Формування професійно-кваліфікаційної збалансованості ринку освітніх послуг і ринку праці в Україні
- ◇ Модернізація національного ринку праці в системі інноваційно-інвестиційного розвитку економіки
- ◇ Інвестування у розвиток професійного рівня працівника

Література: 1, 9, 10,11, 13, 15, 18, 19,20,21,22,23,24, 27,29,30, 34,35,37

Тема 6. Безробіття, його форми та причини

- ◇ Умови існування безробіття.
- ◇ Характеристика причин безробіття.
- ◇ Основні форми безробіття:
  - * абсолютне (фрикційне, структурне, циклічне);
  - * відносне (територіальне, професійне, кваліфікаційне, функціональне, добровільне, вимушене, застійне, інституційне, приховане).
- ◇ Визначення статусу безробітного в Україні. Поняття підходящої роботи.
- ◇ Визначення основних коефіцієнтів безробіття.
- ◇ Показники "оборотності" безробіття:
  - а) частота випадків безробіття;
  - б) його тривалість.
- ◇ Рівень безробіття в країнах світу.

Література : 1, 2, 3,5, 9, 10,11, 13, 16,17,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 7.Механізми саморегулювання і функціонування зайнятості. Правове забезпечення зайнятості

- ◇ Рівні регулювання зайнятості та ринку праці.
- ◇ Регулювання зайнятості та ринку праці на макроекономічному рівні.
- ◇ Регулювання зайнятості та ринку праці на мезорівні.
- ◇ Регулювання зайнятості та ринку праці на мікроекономічному рівні.
- ◇ Правова база регулювання зайнятості.
- ◇ Існуюче законодавство України в регулюванні зайнятості та ринку праці. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».
  - ◇ Визнання та дотримання Україною міжнародних трудових норм.
  - ◇ Державна програма зайнятості населення, як один з важелів регулювання ринку праці.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10,11, 13, 16,17,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 8. Методи регулювання і ресурсне забезпечення зайнятості. Активна і пасивна політика держави на ринку праці

- ◇ Економічні методи регулювання зайнятості та ринку праці.
- ◇ Грошово-кредитна політика.
- ◇ Фіскально-бюджетна політика
- ◇ Система соціального захисту на ринку праці.
- ◇ Заходи активної політики на ринку праці
- ◇ Заходи пасивної політики на ринку праці.
- ◇ Соціальний діалог на ринку праці
- ◇ Ринок праці та соціальна відповідальність підприємництва.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 13, 15,16,17,18, 19,20,21,22,23, 24,25, 26, 27,29,30, 34,35,36,37

Тема 9. Регулювання зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці

- ◇ Основні аспекти зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці.
- ◇ Складові елементи стратегії кадрової політики фірми.
- ◇ Набір на підприємство - одна з найважливіших складових забезпечення зайнятості.
- ◇ Основні принципи сучасної практики мотивації праці.
- ◇ Професійна підготовка та перепідготовка кадрів на підприємстві. Головні складові підготовки. Можливості підприємства для розвитку працівника.

Література : 1, 9, 10,11, 13, 14, 15, 16,18, 19,20,21,22,23,24, 27,29,30, 33,34,35, 36,37

Тема 10. Зайнятість населення: суть, форми, концепції

- ◇ Закон України «Про зайнятість населення»: його зміст, структура, основні розділи.
- ◇ Зайнятість як соціально-економічне явище.
- ◇ Визнання належності громадян до зайнятого населення України.
- ◇ Види зайнятості, їх класифікація:
  - а) за характером діяльності;
  - б) за соціальною належністю;
  - в) за галузевою належністю;
  - г) за територіальною ознакою;
  - д) за рівнем урбанізації;
  - е) за статевою ознакою;
  - ж) за видами власності;
  - з) за професійно-кваліфікаційною ознакою.
- ◇ Форми зайнятості, їх класифікація:
  - а) за формами організації робочого часу (повна; неповна: видима, невидима, вимушена, добровільна);
    - б) за статусом діяльності (первинна, вторинна);
    - в) за стабільністю трудової діяльності (постійна, тимчасова);
    - г) за характером організації робочих місць та робочого часу (стандартна, нестандартна);
    - д) за формами правового регулювання використання робочої сили (регламентована, нерегламентована).
  - ◇ Концепції зайнятості (повна, глобальна, примусова, добровільна).
  - ◇ Вплив цифрових технологій на формування нових моделей зайнятості. Інноваційна зайнятість – принципи та інструменти формування
    - ◇ Трансформація цінностей зайнятості та розвиток компетентностей на платформах Індустрія 4.0 та Праця 4.0.
    - ◇ Самозайнятість, як важливий напрямок політики держави на ринку праці.
    - ◇ Організація суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану. Оборонний характер робіт, ліквідація надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру.
    - ◇ Організація громадських робіт, як засіб запобігання наслідків прихованого безробіття. Об'єкти громадських робіт. Організаційне та фінансове забезпечення громадських робіт.
    - ◇ Досвід зарубіжних країн з організації громадських робіт.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8, 9, 11, 12, 15,16,17,18, 19,20,21,22,23, 26, 27, 28,29,30, 31,32, 33

Тема 11. Гнучкість зайнятості

- ◇ Сутність гнучкої зайнятості, її елементи та характеристики.
- ◇ Переваги гнучких форм зайнятості населення.

- ◇ Неповний робочий час та його різновиди. Скорочений робочий тиждень. Альтернативний робочий час. Поділ робочого місця між двома працівниками.
- ◇ Гнучкий робочий рік.
- ◇ Стиснутий робочий тиждень.
- ◇ Гнучкі графіки робочого часу.
- ◇ Надомна праця.
- ◇ Трансформація форм і видів зайнятості в період глобалізаційних процесів у сфері зайнятості:
  - ◆ запозичена праця (лізинг, аутсорсинг, аутстафінг) персоналу;
  - ◆ телеробота, або дистанційна зайнятість;
  - ◆ віддалена робота (фріланс) тощо
- ◇ Цифрова зайнятість її характеристики.

Література : 1, 9, 10,11, 13, 14,15,16,17,18, 19,20,21,22,23,25,26,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 12. Органи державного впливу на зайнятість та ринок праці. Профспілки та підприємці на ринку праці.

- ◇ Інституційна схема регулювання ринку праці України.
- ◇ Інститути соціального партнерства. Національна тристороння соціально-економічна рада.
- ◇ Основні завдання та функції Державної служби зайнятості в реалізації політики зайнятості населення.
  - ◇ Роботодавці в Україні. Федерація роботодавців України. Територіальні організації роботодавців. Галузеві об'єднання організацій роботодавців. Асоційовані організації роботодавців
  - ◇ Функції та структура профспілок в Україні. Участь профспілок в регулюванні трудових відносин, зайнятості населення, забезпеченні соціального захисту.
  - ◇ Держава в системі соціального партнерства.
  - ◇ Основні завдання та функції служб зайнятості зарубіжних країн.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8, 9, 11, 12, 14, 15,16,17,18, 19,20,21,22,23, 24,25,26, 27, 28,29,30, 31,32, 33

Тема 13. Вплив глобалізації на зайнятість та інтеграція України у світовий ринок праці

- ◇ Глобалізація та її вплив на ринок праці України.
- ◇ Інтеграція України на світовий ринок праці.
- ◇ Економічний розвиток, оплата праці й активна політика зайнятості на "зовнішньому" ринку праці у Швеції.
  - ◇ Державна та профспілкова політика в формуванні конкурентоспроможності робочої сили на "внутрішньому" ринку праці в Японії.
  - ◇ Децентралізація ринку праці в США. Форми соціального захисту безробітних. Заходи активної та пасивної дії на ринку праці у Великобританії

Література : 1, 9, 10,11, 13, 14, 15, 16,18, 19,20,21,22,23,24, 27,28, 29,30, 32,33,34,35, 36,37

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Ринок праці і управління зайнятістю»

4.1. Денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Методологічні основи дослідження ринку праці						
Тема 1. Ринок праці як регулятор зайнятості в економічній системі, його суть та функції	2	2	2		2	ситуаційні завдання
Тема 2. Індивідуальна пропозиція на ринку праці. Сукупна пропозиція на ринку праці	2	2			4	аналітичні завдання, кросворд
Тема 3. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу. Інформаційно-аналітичне та наукове забезпечення зайнятості	2	2		2	4	задачі, аналітичні завдання
Тема 4: Формування ціни робочої сили на ринку праці	2	2			4	ситуаційно-рольові ігри
Тема 5. Інвестування у розвиток професійно-кваліфікаційного потенціалу ринку праці	2	2		2	4	ситуаційно-рольові ігри
Змістовий модуль 2. Регулювання безробіття та зайнятості на ринку праці						
Тема 6. Безробіття, його форми та причини	2	2	2		2	задачі, аналітичні завдання
Тема 7. Механізми саморегулювання і функціонування зайнятості. Правове забезпечення зайнятості	2	2			4	ситуаційні завдання
Тема 8. Методи регулювання і ресурсне забезпечення зайнятості. Активна і пасивна політика держави на ринку праці	2	2			4	кейси, задачі
Тема 9. Регулювання зайнятості на внутрішньфірмовому ринку праці	2	2		2	4	ситуаційно-рольові ігри
Тема 10. Зайнятість населення: суть, форми, концепції	4	4			4	ситуаційні завдання
Тема 11. Гнучкість зайнятості	2	2			4	задачі, кросворд
Тема 12. Органи державного впливу на	4	4		2	4	ситуаційно-рольові ігри

зайнятість та ринок праці. Профспілки та підприємці на ринку праці.						
Тема 13. Вплив глобалізації на зайнятість та інтеграція України у світовий ринок праці	2	2			4	аналітичні завдання
Всього 120 год	30	30	4	8	48	

4.2. Заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	СРС	
Змістовий модуль 1. Методологічні основи дослідження ринку праці				
Тема 1. Ринок праці як регулятор зайнятості в економічній системі, його суть та функції			9	
Тема 2. Індивідуальна пропозиція на ринку праці. Сукупна пропозиція на ринку праці	2	2	9	
Тема 3. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу. Інформаційно-аналітичне та наукове забезпечення зайнятості	2		9	
Тема 4: Формування ціни робочої сили на ринку праці			9	
Тема 5. Інвестування у розвиток професійно-кваліфікаційного потенціалу ринку праці			8	
Змістовий модуль 2. Регулювання безробіття та зайнятості на ринку праці				
Тема 6. Безробіття, його форми та причини	2		9	-
Тема 7. Механізми саморегулювання і функціонування зайнятості. Правове забезпечення зайнятості			8	
Тема 8. Методи регулювання і ресурсне забезпечення зайнятості. Активна і пасивна політика держави на ринку праці			8	

Тема 9. Регулювання зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці			9	
Тема 10. Зайнятість населення: суть, форми, концепції	2	2	9	
Тема 11. Гнучкість зайнятості			9	
Тема 12. Органи державного впливу на зайнятість та ринок праці. Профспілки та підприємці на ринку праці.			8	
Тема 13. Вплив глобалізації на зайнятість та інтеграція України у світовий ринок праці			8	
Всього 120 год	8	4	112	

5. Тематика практичних занять.

1. Змістовий модуль 1. Методологічні основи дослідження зайнятості та ринку праці.

Тема 1. Ринок праці як регулятор зайнятості в економічній системі, його суть та функції

Мета заняття: сформулювати чітке уявлення про предмет, методи курсу "Ринок праці і управління зайнятістю" його зміст та завдання, зв'язок з іншими дисциплінами. Засвоїти умови виникнення ринку праці, особливості товару "праця", його ціну, витрати роботодавця на робочу силу; функції та сегментація ринку праці.

Питання для обговорення

- ◇ Предмет, методи і завдання курсу «Ринок праці і управління зайнятістю».
- ◇ Поняття "ринку праці" та "ринку робочої сили".
- ◇ Розвиток моделі «Праця 4.0» її характеристики
- ◇ Функції ринку праці (суспільного поділу праці, інформаційна, посередницька, відтворювальна, стимулююча, оздоровлююча, регулююча).
- ◇ Види ринку праці (частковий, тіньовий (нерегульований), регульований).
- ◇ Сегментація ринку праці. Основні сегменти ринку праці:
  - територіальні, демографічні, національні, галузеві, функціональні, професійно-кваліфікаційні, освітні, соціальні, часові, юридично-правові;
  - первинні незалежні робочі місця, первинні підлеглі робочі місця, вторинні робочі місця.
- ◇ Класичний, неокласичний, кейнсіанський, монетариський підходи до аналізу зайнятості

Література : 9, 10,11, 13,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 35,37

Тема 2. Індивідуальна пропозиція на ринку праці. Сукупна пропозиція на ринку праці

Мета заняття: вивчити особливості формування та чинники впливу на обсяги пропозиції робочої сили; методичні принципи визначення масштабів останньої. Провести аналітику регіонально-галузевих аспектів пропозиції робочої сили в Україні.

Питання для обговорення

- ◇ Поняття "індивідуальної" та "сукупної" пропозиції робочої сили і джерела її поповнення.
- ◇ Чинники, що впливають на обсяги пропозиції робочої сили (демографічні, економічні, соціальні, правові, екологічні, психологічні, політичні).
- ◇ Система статистичних показників пропозиції робочої сили і попиту на робочі місця. Інформаційне забезпечення розрахунків робочої сили з урахуванням економічних чинників.
- ◇ Методичні принципи визначення масштабів пропозиції робочої сили.
- ◇ Якісний склад пропозиції робочої сили за категоріями населення, віком, статтю, професією, кваліфікацією.
- ◇ Методи стимулювання і скорочення пропозиції на ринку праці.
- ◇ Регіональний аспект пропозиції робочої сили в Україні. Обсяги пропозиції, структура; особливості формування і завдання по регулюванню відповідно до попиту на робочу силу в умовах цифровізації економіки України.

Література : 3, 9, 10,11, 13,18, 19,20,21,22,23,24, 27,29,30, 34,35,37

Тема 3. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу. Інформаційно-аналітичне та наукове забезпечення зайнятості

Мета заняття: засвоїти інформацію про обсяг і структуру попиту на робочу силу, умови його формування; економічні методи стимулювання та скорочення попиту на робочу силу. Оволодіти методикою проведення регіонально-галузевого аналізу попиту на робочу силу.

Питання для обговорення

- ◇ Поняття "індивідуального" та "сукупного" попиту на робочу силу.
- ◇ Ринок робочих місць. Вимоги робочих місць до якості робочої сили.
- ◇ Еластичність попиту на робочу силу. Закони похідного попиту.
- ◇ Чинники формування попиту на робочу силу (економічні, соціальні, демографічні, організаційні, техніко-технологічні, природно-біологічні, нормативно-правові).
- ◇ Заходи щодо регулювання попиту на робочу силу (розширення малого підприємництва, сфер зайнятості, індивідуальних та гнучких форм зайнятості, мобільності працівників, розширення підготовки кадрів з нових професій, спеціальностей, тощо).
- ◇ Економічні методи стимулювання та скорочення попиту на робочу силу.
- ◇ Дисбаланс попиту і пропозиції робочої сили в умовах індустрії 4.0, Індустрії 5.0
- ◇ Цифрові робочі місця в умовах індустрії 4.0, Індустрії 5.0
- ◇ Джерела інформації при прогнозуванні попиту на робочу силу.
- ◇ Регіонально-галузева аналітика попиту на робочу силу.
- ◇ Побудова розрахункового балансу ринку праці та його складові.
- ◇ Комп'ютеризація інформаційно-аналітичного процесу в державній службі зайнятості.

Література : 3, 9, 10,11, 13,17,18, 19,20,21,22,23,24, 25, 27,29,30, 34,35,36,37

Тема 4: Формування ціни робочої сили на ринку праці

Мета заняття: з'ясувати особливості формування вартості робочої сили та ціни праці; залежність конкурентоспроможності працівника та ціни робочої сили.

Питання для обговорення

- ◇ Особливості купівлі-продажу робочої сили.
- ◇ Вартість робочої сили та ціна праці
- ◇ Витрати роботодавця на робочу силу
- ◇ Якість робочої сили і конкурентоспроможність працівника в умовах індустрії 4.0
- ◇ Формування ціни робочої сили залежно від рівня компетентності працівника в умовах цифровізації ринку праці
- ◇ Гендерна диференціація в оплаті праці
- ◇ Організація оплати праці в колективному та трудовому договорах

Література: 5, 9, 10,11, 13, 16,17,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 5. Інвестування у розвиток професійно-кваліфікаційного потенціалу ринку праці

Мета заняття: засвоїти фактори впливу на якість робочої сили на національному ринку праці, розширити знання в царині маркетингу робочої сили; формування професійно-кваліфікаційної збалансованості ринку освітніх послуг та ринку праці; модернізації національного ринку праці.

Питання для обговорення

- ◇ Проблеми якості робочої сили на національному ринку праці України
- ◇ Маркетинг робочої сили як елемент регулювання національного ринку праці
- ◇ Формування професійно-кваліфікаційної збалансованості ринку освітніх послуг і ринку праці в Україні
- ◇ Модернізація національного ринку праці в системі інноваційно-інвестиційного розвитку економіки
- ◇ Інвестування у розвиток професійного рівня працівника

Література: 1, 9, 10,11, 13, 15, 18, 19,20,21,22,23,24, 27,29,30, 34,35,37

Тема 6. Безробіття, його форми та причини

Мета: засвоїти умови та причини існування безробіття, його види та форми. Закріпити методику розрахунку основних показників та коефіцієнтів безробіття

Питання для обговорення

- ◇ Умови існування безробіття.
- ◇ Характеристика причин безробіття.
- ◇ Основні форми безробіття:
  - * абсолютне (фрикційне, структурне, циклічне);
  - * відносне (територіальне, професійне, кваліфікаційне, функціональне, добровільне, вимушене, застійне, інституційне, приховане).
- ◇ Визначення статусу безробітного в Україні. Поняття підходящої роботи.
- ◇ Визначення основних коефіцієнтів безробіття.

- ◇ Показники "оборотності" безробіття:
- а) частота випадків безробіття;
- б) його тривалість.
- ◇ Рівень безробіття в країнах світу.

Література : 1, 2, 3,5, 9, 10,11, 13, 16,17,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 7.Механізми саморегулювання і функціонування зайнятості. Правове забезпечення зайнятості

Мета: засвоїти рівні регулювання ринку праці України; ознайомитися з нормативно-правовими актами в царині ринку праці.

Питання для обговорення

- ◇ Рівні регулювання зайнятості та ринку праці.
- ◇ Регулювання зайнятості та ринку праці на макроекономічному рівні.
- ◇ Регулювання зайнятості та ринку праці на мезорівні.
- ◇ Регулювання зайнятості та ринку праці на мікроекономічному рівні.
- ◇ Правова база регулювання зайнятості.
- ◇ Існуюче законодавство України в регулюванні зайнятості та ринку праці. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».
- ◇ Визнання та дотримання Україною міжнародних трудових норм.
- ◇ Державна програма зайнятості населення, як один з важелів регулювання ринку праці.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10,11, 13, 16,17,18, 19,20,21,22,23,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 8. Методи регулювання і ресурсне забезпечення зайнятості. Активна і пасивна політика держави на ринку праці

Мета заняття: засвоїти методи регулювання ринку праці; роль соціального діалогу на ринку праці; активну і пасивну політику держави на ринку праці.

Питання для обговорення

- ◇ Економічні методи регулювання зайнятості та ринку праці.
- ◇ Грошово-кредитна політика.
- ◇ Фіскально-бюджетна політика
- ◇ Система соціального захисту на ринку праці.
- ◇ Заходи активної політики на ринку праці
- ◇ Заходи пасивної політики на ринку праці.
- ◇ Соціальний діалог на ринку праці
- ◇ Ринок праці та соціальна відповідальність підприємництва.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 13, 15,16,17,18, 19,20,21,22,23, 24,25, 26, 27,29,30, 34,35,36,37

Тема 9. Регулювання зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці

Мета заняття: з'ясувати основні аспекти зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці; суть кадрової політики в організації, що включає формування, розподіл і раціональне використання працівників, а також оплату праці та професійну підготовку

Питання для обговорення

- ◇ Основні аспекти зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці.
- ◇ Складові елементи кадрової політики фірми.
- ◇ Набір на підприємство - одна з найважливіших складових забезпечення зайнятості.
- ◇ Основні принципи сучасної практики мотивації праці.
- ◇ Професійна підготовка та перепідготовка кадрів на підприємстві. Головні складові підготовки. Можливості підприємства для розвитку працівника.

Література : 1, 9, 10,11, 13, 14, 15, 16,18, 19,20,21,22,23,24, 27,29,30, 33,34,35, 36,37

Тема 10. Зайнятість населення: суть, форми, концепції

Мета заняття: поглибити сутність поняття «зайнятість як соціально-економічне явище»; засвоїти Закон України "Про зайнятість населення"; належність громадян до зайнятого населення; види, форми та концепції зайнятості; завдання та порядок організації громадських робіт.

Питання для обговорення

- ◇ Закон України «Про зайнятість населення»: його зміст, структура, основні розділи.
- ◇ Зайнятість як соціально-економічне явище.
- ◇ Визнання належності громадян до зайнятого населення України.
- ◇ Види зайнятості, їх класифікація:
  - а) за характером діяльності;
  - б) за соціальною належністю;
  - в) за галузевою належністю;
  - г) за територіальною ознакою;
  - д) за рівнем урбанізації;
  - е) за статевою ознакою;
  - ж) за видами власності;
  - з) за професійно-кваліфікаційною ознакою.
- ◇ Форми зайнятості, їх класифікація:
  - а) за формами організації робочого часу (повна; неповна: видима, невидима, вимушена, добровільна);
  - б) за статусом діяльності (первинна, вторинна);
  - в) за стабільністю трудової діяльності (постійна, тимчасова);
  - г) за характером організації робочих місць та робочого часу (стандартна, нестандартна);
  - д) за формами правового регулювання використання робочої сили (регламентована, нерегламентована).
- ◇ Концепції зайнятості (повна, глобальна, примусова, добровільна).
- ◇ Вплив цифрових технологій на формування нових моделей зайнятості. Інноваційна зайнятість – принципи та інструменти формування
- ◇ Трансформація цінностей зайнятості та розвиток компетентностей на платформах Індустрія 4.0 та Праця 4.0.
- ◇ Самозайнятість, як важливий напрямок політики держави на ринку праці.
  - ◇ Організація суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану. Оборонний характер робіт, ліквідація надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру.
- ◇ Організація громадських робіт, як засіб запобігання наслідків прихованого безробіття. Об'єкти громадських робіт. Організаційне та фінансове забезпечення громадських робіт.

- ◇ Досвід зарубіжних країн з організації громадських робіт.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8, 9, 11, 12, 15,16,17,18, 19,20,21,22,23, 26, 27, 28,29,30, 31,32, 33

Тема 11. Гнучкість зайнятості

Мета: вивчити суть гнучкого ринку праці та гнучких форм зайнятості; види режимів роботи.

Питання для обговорення

- ◇ Сутність гнучкої зайнятості, її елементи та характеристики.
- ◇ Переваги гнучких форм зайнятості населення.
- ◇ Неповний робочий час та його різновиди. Скорочений робочий тиждень. Альтернативний робочий час. Поділ робочого місця між двома працівниками.
- ◇ Гнучкий робочий рік.
- ◇ Стиснутий робочий тиждень.
- ◇ Гнучкі графіки робочого часу.
- ◇ Надомна праця.
- ◇ Трансформація форм і видів зайнятості в період глобалізаційних процесів у сфері зайнятості:
  - ◆ запозичена праця (лізинг, аутсорсинг, аутстафінг) персоналу;
  - ◆ телеробота, або дистанційна зайнятість;
  - ◆ віддалена робота (фріланс) тощо
- ◇ Цифрова зайнятість її характеристики.

Література : 1, 9, 10,11, 13, 14,15,16,17,18, 19,20,21,22,23,25,26,27,29,30, 34,35,36,37

Тема 12. Органи державного впливу на зайнятість та ринок праці. Профспілки та підприємці на ринку праці.

Мета: засвоїти роль, значення та функції державної служби зайнятості; діяльність держави та профспілок на ринку праці; зарубіжний досвід функціонування служб зайнятості.

Питання для обговорення

- ◇ Інституційна схема регулювання ринку праці України.
- ◇ Інститути соціального партнерства. Національна тристороння соціально-економічна рада.
- ◇ Основні завдання та функції Державної служби зайнятості в реалізації політики зайнятості населення.
- ◇ Роботодавці в Україні. Федерація роботодавців України. Територіальні організації роботодавців. Галузеві об'єднання організацій роботодавців. Асоційовані організації роботодавців
- ◇ Функції та структура профспілок в Україні. Участь профспілок в регулюванні трудових відносин, зайнятості населення, забезпеченні соціального захисту.
- ◇ Держава в системі соціального партнерства.
- ◇ Основні завдання та функції служб зайнятості зарубіжних країн.

Література : 1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8, 9, 11, 12, 14, 15,16,17,18, 19,20,21,22,23, 24,25,26, 27, 28,29,30, 31,32,

Тема 13. Вплив глобалізації на зайнятість та інтеграція України у світовий ринок праці

Мета: сформувати чітке уявлення на прикладі країн цифровою економікою про особливості формування, розвитку та регулювання "зовнішнього", "внутрішнього" та "децентралізованого" ринків праці

Питання для обговорення

- ◇ Глобалізація та її вплив на ринок праці України.
- ◇ Інтеграція України на світовий ринок праці.
- ◇ Економічний розвиток, оплата праці й активна політика зайнятості на "зовнішньому" ринку праці у Швеції.
- ◇ Державна та профспілкова політика в формуванні конкурентоспроможності робочої сили на "внутрішньому" ринку праці в Японії.
- ◇ Децентралізація ринку праці в США. Форми соціального захисту безробітних.
- ◇ Заходи активної та пасивної дії на ринку праці у Великобританії

Література : 1, 9, 10,11, 13, 14, 15, 16,18, 19,20,21,22,23,24, 27,28, 29,30, 32,33,34,35, 36,37

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ)

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни « Ринок праці і управління зайнятістю» виконується самостійно кожним здобувачем на основі сформованих індивідуальних завдань, що викладені в методичних вказівках. КПІЗ охоплює усі основні теми дисципліни «Ринок праці і управління зайнятістю». Метою виконання КПІЗ є оволодіння навичками вирішувати практичні питання в царині праці та зайнятості. КПІЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. При виконанні та оформленні КПІЗ здобувач може використовувати комп'ютерну техніку. Кожне КПІЗ оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої залікового кредиту. Виконання КПІЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з ринку праці і управління зайнятістю.

Здобувач виконує дане завдання по окремому регіону попередньо погодивши його з викладачем. Проводить аналітичне та статистичне дослідження ринку праці за наступними напрямками:

- Загальна характеристика ринку праці регіону.
- Пропозиція робочої сили на регіональному ринку праці.
- Структура робочих місць на регіональному ринку праці.
- З допомогою статистичних даних проведіть аналіз попиту на робочу силу:
  - а) регіональний аспект;
  - б) галузевий аспект;
- дайте оцінку стосовно якості та структурних зрушень в попиті на робочу силу. В яких регіонах України найбільш суттєво виявляється зниження попиту на робочу силу?
- Політика доходів та заробітна плата на регіональному ринку праці.
- Рівень безробіття на регіональному ринку праці.
- Рівень зайнятості на регіональному ринку праці.
- Пропозиції щодо покращення регулювання ринку праці в регіоні.

Джерелом інформації для виконання КПІЗ є адміністративні дані державної служби зайнятості <https://www.ter.dcz.gov.ua/>, а також Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>, а також матеріали регіональних служб зайнятості та служб статистики.

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Ринок праці і управління зайнятістю»

Самостійна робота здобувачів є одним з основних способів набуття знань з курсу

«Ринок праці і управління зайнятістю». Здобувачі повинні самостійно опрацювати як питання курсу, що даються під час лекційних занять, так і питання, на які лекційний час не передбачено або такі, що доцільно поглибити.

Перелік питань визначається викладачем і може змінюватись. Форми звіту здобувачів за результатами самостійної роботи також визначаються викладачем. Контроль самостійного вивчення окремих питань відбувається на основі колоквиумів, підготовки рефератів, контрольних робіт, вибіркового опитувань на практичних заняттях, які проводяться викладачем за графіком контролю самостійної роботи здобувачів.

Тематика і зміст самостійної роботи	Форма представлення
<p>Тема 1. Ринок праці як регулятор зайнятості в економічній системі, його суть та функції</p> <p>Основні поняття та статистичні показники, що характеризують ринкову економічну систему і місце ринку праці в сучасній економіці. Взаємозв'язок ринку праці з іншими компонентами економічної системи Методи виявлення окремих сегментів ринку праці та визначення їх масштабів Особливості формування ринку праці в аграрному секторі (на конкретному прикладі) Специфіка професійної сегментації регіональних ринків праці Ринок інноваційної праці Цифровізація на ринку праці</p>	<p><i>Підготовка есе з проблемних питань</i></p>
<p>Тема 2. Індивідуальна пропозиція на ринку праці. Сукупна пропозиція на ринку праці</p> <p>Сутність теорії раціональних сподівань на ринку праці Роль макроекономічної політики в Україні у встановленні ринку праці Практичне використання класичної теорії пропозиції робочого часу в світовій теорії та практиці Практичне використання класичної теорії пропозиції робочого часу в світовій теорії та практиці Динаміка чисельності та структура населення як основа пропозиції робочої сили. Статистичні показники масштабів пропозиції робочої сили на регіональних ринках праці.</p>	
<p>Тема 3. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу. Інформаційно-аналітичне та наукове забезпечення зайнятості</p> <p>Регіональна пропозиція робочої сили та регіональний попит на робочі місця. Методичні підходи до оцінки якості та інтенсивності структурних зрушень в попиті на робочу силу. Розвиток системи робочих місць як основи підвищення попиту на робочу силу. Основи формування цифрових робочих місць Попит на HR-компетентності у час <u>військових дій в Україні</u></p>	
<p>Тема 4: Формування ціни робочої сили на ринку праці</p> <p>Забезпечення якості людського потенціалу у період військового стану Особливості регулювання ціни праці в Україні період військового стану Чинники формування конкурентоспроможної системи управління оплатою праці Інститути забезпечення професійної конкурентоспроможності робочої сили Методи виміру і динаміка ціни робочої сили</p>	

Роль інвестицій в підвищенні якості робочої сили	
<p>Тема 5. Інвестування у розвиток професійно-кваліфікаційного потенціалу ринку праці</p> <p>Вплив системи професійної освіти на стан ринку праці в Україні</p> <p>Найуразливі професійні та соціально-демографічні групи населення на ринку праці України</p> <p>Чинники конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці.</p> <p>Жінки на ринку праці України: проблеми та шляхи їх вирішення</p> <p>Молодь на ринку праці України: проблеми та шляхи їх вирішення</p>	
<p>Тема 6. Безробіття, його форми та причини</p> <p>Регіональне безробіття в Україні та розвиток нової економіки</p> <p>Природна норма безробіття: суть, методи визначення, сучасні рівні</p> <p>Визначення загального рівня безробіття за даними зареєстрованої та прихованої неповної зайнятості, плинності робочої сили, динаміки обсягів виробництва.</p> <p>Аналіз причин та наслідків безробіття</p>	
<p>Тема 7. Механізми саморегулювання і функціонування зайнятості. Правове забезпечення зайнятості</p> <p>Механізм державного регулювання і саморегулювання ринку праці на макrorівні.</p> <p>Особливості формування регіональних ринків праці</p> <p>Теоретичні й методичні основи розробки державної та регіональних програм зайнятості населення</p> <p>Сучасні методи і шляхи пошуку роботи</p> <p>Інновації на сучасному ринку праці</p> <p>Регулювання ринку праці в інноваційній економіці</p>	
<p>Тема 8. Методи регулювання і ресурсне забезпечення зайнятості. Активна і пасивна політика держави на ринку праці</p> <p>Особливості формування ринку праці в аграрному секторі (на конкретному прикладі)</p> <p>Моніторингова оцінка стану і кон'юнктури регіональних ринків праці</p> <p>Характеристика активної політики зайнятості: поняття, мета, форми та методи, джерела фінансування, регіони поширення</p> <p>Характеристика пасивної політики зайнятості: поняття, мета, форми та методи, джерела фінансування, регіони поширення</p>	
<p>Тема 9. Регулювання зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці</p> <p>Забезпечення зайнятості на внутрішньофірмовому ринку праці</p> <p>Методи пристосування внутрішньофірмової пропозиції робочої сили до економічних змін</p> <p>Державні заходи щодо пом'якшення негативних наслідків вивільнення працівників</p> <p>Маркетинг національного і внутрішньофірмового ринків праці</p> <p>Роль професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних у вдосконаленні зайнятості</p>	
<p>Тема 10. Зайнятість населення: суть, форми, концепції</p> <p>Практичне використання пропозиції робочого часу в світовій теорії та практиці</p> <p>Еволюція підходів до формування політики сприяння зайнятості та захисту від безробіття</p> <p>Забезпечення цифрової зайнятості трудоактивного населення як один з пріоритетів державної соціально-економічної стратегії</p> <p>Видима та невидима форми неповної зайнятості, чинники їх розвитку та методи вимірювання</p> <p>Напрями забезпечення інноваційної зайнятості в Україні</p>	
<p>Тема 12. Органи державного впливу на зайнятість та ринок праці. Профспілки та підприємці на ринку праці.</p> <p>Концепція державного регулювання ринку праці України</p>	

<p>Реклама та паблік релейшнз в діяльності служб зайнятості</p> <p>Соціальне партнерство на ринку праці України: проблеми та шляхи підвищення ефективності</p> <p>Організаційно-економічні та фінансові методи державного впливу на роботодавців у сфері соціально-трудових відносин</p> <p>Вплив інвестиційної політики держави і роботодавців на стан зайнятості населення.</p> <p>Соціальний діалог на ринку праці</p> <p>Соціальна відповідальність партнерів за рівень зайнятості населення у регіоні</p>	
<p>Тема 11. Гнучкість зайнятості</p> <p>Видима та невидима форми неповної зайнятості, чинники їх розвитку та методи вимірювання</p> <p>Нелегальний сектор ринку праці та нелегальна зайнятість: сутність та методи виміру</p> <p>Нестандартні форми зайнятості та їх види. Статистичні методи їх визначення, джерела інформації</p> <p>Громадські роботи та їх роль в періоди економічної кризи</p> <p>Сучасні тенденції поширення гнучких ринків праці: причини та наслідки. Статистична характеристика ситуації. Можливості поширення діючої статистичної методології на Україні</p> <p>Гнучкість витрат на робочу силу як стимул до колективної високопродуктивної праці</p> <p>Місце гнучких форм зайнятості серед заходів сприяння працевлаштуванню населення</p> <p>Гнучкі форми зайнятості як чинник пристосування фірм до економічних змін.</p> <p>Нові форми зайнятості в «новій економіці – економіці знань»</p>	
<p>Тема 13. Вплив глобалізації на зайнятість та інтеграція України у світовий ринок праці</p> <p>Характеристика сучасних тенденцій розвитку загальноосвітнього ринку праці.</p> <p>Методи стимулювання попиту на робочу силу: економічні (прямі інвестиції, податкові пільги, кредити) та адміністративні. Можливості адаптації міжнародного досвіду до української реальності</p> <p>Характер, причини та форми прояву сучасної кризи системи робочих місць в розвинених країнах світу.</p> <p>Приховане безробіття у вітчизняній і міжнародній статистичній методології; інституційні важелі реєстрації прихованого безробіття</p> <p>Масштаби зайнятості в тіньовій економіці різних країн світу</p> <p>Інтеграція України у світовий ринок праці.</p> <p>Можливості використання зарубіжного досвіду на вітчизняному ринку праці.</p> <p>Шляхи формування міжнародного ринку робочої сили</p>	
Всього	48

8. Організація і проведення тренінгу з дисципліни « Ринок праці і управління зайнятістю»

Тренінг (англ. *training*) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train — виховувати, навчати) — комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

3. **Практична частина** реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Назва тренінгу	«Презентація себе на ринку праці»	Години
Мета тренінгу	Ознайомити студентів з самомаркетингом на сучасному ринку праці; набути вміння презентувати себе на ринку праці	4

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; розв'язування задач і розрахунків руху персоналу на підприємстві, під керівництвом викладача та самостійно; робота в Інтернет; виконання КПЗ.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань та практичних навиків за шкалою Університету здійснюється на основі модульно-рейтингової системи контролю знань і передбачає стимулювання систематичної, ритмічної самостійної роботи здобувачів, підвищення об'єктивності оцінки їхніх знань, визначення рейтингу здобувача, запровадження здорової конкуренції між здобувачами у навчанні і розвитку творчих їх здібностей. Модульно-рейтинговий контроль здійснюється на основі попередньо визначених змістових модулів, які є логічно завершеними частинами теоретичного та практичного навчального матеріалу за окремими етапами вивчення дисципліни.

За бальною шкалою оцінювання, яка використовується в навчальному закладі, рівень засвоєння матеріалу оцінюється наступним чином:

- 90 – 100 балів – 5 (відмінно)
- 75 – 89 балів – 4 (добре)
- 60 – 74 балів – 3 (задовільно)
- до 60 балів – 2 (незадовільно).

За окремими формами контролю знань здобувачів з дисципліни застосовуються критерії оцінювання, подані в таблиці

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Ринок праці і управління зайнятістю» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2(ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (КПЗ)	Залікови й модуль 4 (екзамен
-------------------------------	---	-------------------------------------	---

(%)

			)
20%	20%	20%	40%
1. Опитування під час заняття (5 тем по 5 балів = 25 балів) 2. Письмова робота = 75 балів	1. Опитування під час заняття (8 тем по 5 балів = 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів	1. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів 2. Підготовка КПЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів 3. Захист КПЗ = 30 балів	1. Задача – макс. 40 балів 2. Завдання. 1 – макс. 30 балів 3. Завдання. 2 – макс. 30 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добро)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	номер заняття
1.	Фліпчарт	1-15
2.	Ноутбук	1-15
3.	Проектор	1-15
4.	Паке́т презентаційних матеріалів	1-15

Літературні джерела:

1. Збірка нормативних актів Міжнародної організації праці щодо проблем зайнятості населення. Випуск I – Київ, 2002.
2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січн. 2018 р. URL:: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
3. Про зайнятість населення : Закон України від 05. 07. 2012 р. URL:: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=803-12>.
4. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01. 07. 1993 р. URL:: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3356-12>.
5. Про оплату праці : Закон України від 24. 03. 1995. URL:: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.
6. Про організації роботодавців : Закон України 22. 06. 2012 р. URL:: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2436-14>.
7. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23.12. 2010 р. URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>
8. Про порядок вирішення колективних трудових спорів : Закон України від 03. 03. 1998 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=137%2F98-%E2%F0>.
9. Безтелесна Л., Юрчик Г. Ринок праці: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2012. 270 с.
10. Бойченко А. Основные тенденции на рынке труда Украины / А. Бойченко, Ю. Головкин Менеджер по персоналу. 2018. № 1. С. 28 – 32.
11. Волкова О.В. Ринок праці. Навчальний посібник.- К.: Центр учбової літератури, 2007. – 624 с. URL: <http://uchebniks.net/book/185-rinok-praci-navchalnij-posibnik-volkova-ov.html>
12. Гідна праця: імперативи, українські реалії, механізми забезпечення : моногр. [А. М. Колот, В. М. Данюк, О. О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2017. 500 с.
13. Гнатенко І., Рубежанська В. Національний ринок праці: ключові аспекти державного регулювання: моногр. Харків:СГ НТМ «Новий курс». 2019. 248 с
14. Дяків О.П. Управління персоналом : навчально-методичний посібник для студентів всіх економічних спеціальностей / О.Дяків, В. Островерхов. Тернопіль, 2018.288 с.
15. Дяків О.П. Трансформація структури зайнятості населення Тернопільської області в контексті подолання наслідків економічної кризи // Сталий розвиток аграрно-індустріального регіону: передумови, загрози і перспективи досягнення :моногр./за ред.д.е.н.проф. А.І. Крисоватого та д.е.н. професора О.М. Десятнюк .Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 440 с.
16. Дяків О.П. Внутрішнє середовище корпоративної соціальної відповідальності. *Матеріали міжнародної науково-практичної «Імперативи та інноваційні механізми забезпечення гідної праці в умовах становлення нової економіки»* Київ: КНЕУ, 2017.с. 346-348
17. Ільч Л. М. Структурні трансформації транзитивного ринку праці України: моногр. К.: Алерта. 2017. 608 с
18. Колот А.М., Герасименко О.Гідна праця: теоретико-прикладні засади, причини дефіциту та стратегічні вектори його подолання. *Ринок праці та зайнятість населення*

науково-практичний журнал. 2017. № 4. :

http://ipk.edu.ua/journal/journal_arhive/ilovepdf_merged.pdf

19. Маршавін Ю. М. Регулювання ринку праці України: теорія і практика системного підходу : моногр.. К.: Альтерпрес, 2011. 396 с.
20. Марченко І. С. Інфраструктурна підтримка розвитку ринку праці України : моногр. / І. С. Марченко ; Нац. акад. наук України, Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи. К.: Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи, 2013. 150с.
21. Павлюк Т.І. Ринок праці: теорія, методологія, практика: монографія. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ. 2018. 211 с.
22. Ринок праці та зайнятість в Україні: реалії та перспективи : колективна монографія / За наук. ред. С. Кожем'якіної, С. Калініної. К.: ППК ДСЗУ. 2018. 424 с.
23. Ринок праці: практикум: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка праці та управління персоналом» / Є.А. Удовицька, Т.В.Павленко, Т.П.Лободзинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2020. 68 с
24. Сибірцев В.В. Інституціональні основи регулювання ринків праці: монографія. В.В. Сибірцев. Харків : Смугаста типографія. 2017. 429 с.
25. Український ринок праці: імперативи та можливості змін : колективна монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. І.Л. Петрової, к.е.н. В.В. Близнюк ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К. 2018.356 с.
26. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. О.М. Сохацької. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 478 с.
27. Чернявська О.В. Ринок праці: навч. посіб. К.:«Центр учбової літератури», 2013. 552 с.

Додаткові літературні джерела

28. Билявска Ю, Варава В. Специалист эпохи инноваций: сценарии развития рынка труда. *Внешняя торговля: экономика, финансы, право*, 122 (3), 35–50.
URL: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2022\(122\)03](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2022(122)03)
29. Водянка Л.,Харовська А. Вплив цифрової економіки на тенденції сучасного ринку праці. *Ефективна економіка*.2022. №1. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3807/82.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
30. Волощук Д. В., Касьянова Н. В.,Вплив цифрових технологій на штучного інтелекту на ринок праці. *Матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції Одеса : Східноєвропейський центр наукових досліджень*, 2021. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/ggf/naukova_diyalnist/Nauk_Konf_Studentov_aspirantov/Mizhnarodna_konf_Priorytety_finansovo-ekonomichnoho_upravlinnia_sichen_2021.pdf#page=147
31. Данич А., Семенишена Р. Розвиток цифрової компетентності в умовах соціально-економічного розвитку. URL: *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 6(11)
<http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/1530>
32. Мазур М.,Сіренко К. Ринок праці в країнах Євросоюзу: статистичний аспект. *Підприємництво та інновації*, 2023. № (26), URL: 80-83. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.12>
33. Програма зайнятості населення Тернопільської області на 2023-2024 роки. Тернопіль, 2023

34. Трансформація соціально-трудової сфери в умовах цифровізації економіки: моногр. / О.Ф. Новікова, О.І. Амоша, Ю.С. Залознова, О.О. Хандій, Н.А. Азьмук, Я.В. Остафійчук, Л.Л. Шамілева, О.В. Панькова, І.М. Новак, А.Д. Шастун, О.Ю. Касперович, О.В. Іщенко, Я.Є. Красуліна, Л.П. Амелічева, В.В. Компанієць; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2022. 385 с.
35. Чалюк, Ю. Сучасні тенденції розитку ринку праці в умовах цифровізації економіки. *Підприємництво та інновації*, 2023. № (26), 70-79. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.11>
36. Черьомухіна, О., Чалюк, Ю., Кириленко, В. Сучасний вимір ринку праці в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2021. № (34). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-85>
37. Шамілева Л.Л. Кон'юнктура ринку праці в Україні: проблеми виміру, збалансованості на середньострокову перспективу / Л. Шамілева Л. , Шастун А. // «Ринок праці та зайнятість населення» науково-практичний журнал , 2018, № 1. : http://ipk.edu.ua/journal/journal_arhive/merged.pdf